

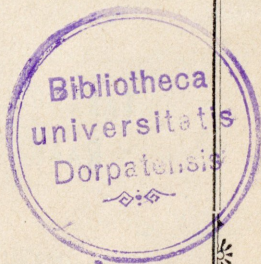
Wiljandi
Eesti Põllumeeste Seltsi poolt

1903. aastal

20., 21. ja 22. septembril

Wiljandis ärapeetawa

põllu- ja käsitöö näituse
eeskawa ja seadused.

U. Kenni'ti trüff, Wiljandis.

Дозволено Цензурою. — Юрьевъ, 30 іюня 1903 г.

TARTU ÜLIKOOI
RAAMATUKOGU

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

Näituse eeskawa.

§ 1. Näitus peetakse 20., 21. ja 22. septembril ära ja on vaatajatele avatud: 20. septembril kella 12—7. õhtu, 21. septembril kella 9. homm. — k. 7. õhtu ja 22. septembril kella 9. homm. — kella 5. õhtu.

§ 2. Näituse jaoskonnad.

I. Koduloomad ja kodusinnud.

1. Hobused.

a) Täkid.

1. klass.	Melja-aastased ja wanemad täkid.
2. "	Kolme-aastased täkid.
3. "	Kahe-aastased "
4. "	Üksaastased "

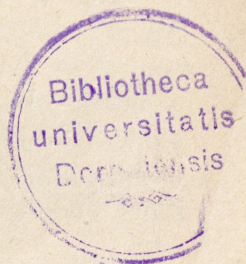
b) Märad.

1—4. kl.	niihama, kui täkid.
5. "	Warjadega märad.

2. Weised.

a) Pullid.

1. kl.	Täiswerd pullid.
2. "	Segawerd "
3. "	Gesti tõuugu "

- b) Lehmad.
- c) Mullikad.
- d) Vasikad.

Saotus niijama, kui pullide juures.

3. Lambad.

- a) Villalambad.
- b) Lihalambad.

4. Sead.

5. Kodulinnud.

a) Kanad, b) hanid, c) pardid, d) kalkunid ja muud.

II. Karjakasvatuse saadused ja piimatallituse riistad.

A. Piimatallituse saadused.

a) Wõi.

- 1. fl. Napukoore wõi.
- 2. „ Pariisi wõi (keedetud koorest).
- 3. „ Rõõsakoore wõi.

b) Juust.

c) Piim.

B. Muud karjakasvatuse saadused.

Rahk, will, harjased, seep, liim ja n. e.

C. Piimatalituse riistad.

Lüpsi-, furnamise-, wanutamise nõuud, koore-
lahutajad, võitegemise masinad ja muud.

III. Põllutöö saadused.

1. Viljataimed ja seemned: rukkid, odrad, kaerad, oad, erned, tatrak, kartohvlid j. n. e.
2. Glajatoidu taimed ja seemned: ristikhein, timut ja muud.
3. Heinamaade parandamise tööd.
4. Kiutaimed ja seemned: linad, kanep ja muud.
5. Põllutöö tehnika saadused: jahu, tangud, tärf-
lis, taimeõlid ja muud.
6. Valmistatud toiduained.

IV. Aia- ja metsapidamise saadused.

1. Aiapidamise saadused: a) Aiapuude taimed, wiljad ja seemned; b) marjapõõsad ja marjad; c) puuwilja joogid ja muud; d) keeduwiljad ja seemned: kapsad, kaalid, kurgid, kõrwitsad ja muud.
2. Metsapidamise saadused: a) Metsapuude taimed ja seemned; b) metshäwitajate putukate kogud ja muud.

V. Mesilastepidamise saadused.

a) Mesi, waha, j. n. b) mesipuumd mesilastega ja mesilastepidamise juures tarwitatawad riistad.

VI. Põllutööriistad ja masinad.

1. Põlluharimise, külvamise ja seemnepuhastamise riistad ja masinad: adrad, äglid, külvimasinad j. m.

VII. Meesterahwa käsitööd.

- A. Kõiksugu sepa, puusepa, tollasepa, sadusepa, formipunumise, raamatukõitmise ja muud tööd ja tööriistad.
- B. Kunstkäsitööd.

VIII. Meesterahwa käsitööd.

1. Telgede pääl koetud tööd: kangad, tekid, laudlinad j. n. e.
2. Barrastega koetud tööd: sukad, kindad ja muud käsitsi ja masinaga tehtud tööd.
3. Heegeldatud, väljaõmmeldud ja muud tööd.

§ 3. Näituse ajal saab kõnesid peetud ja näitusele toodud masinatega ja riistadega proovitööd tehtud.

§ 4. Näituse piletite hinnad on: Laupäeval 35 kop., pühapäeval 25 kop. ja esmaspäeval 35 kop. Terve näituse aja pilet nime pääle 1 rubla.

Täheendus: Seltsiliikmed, kes käesoleva aasta eest liikmemaajtu ära maksnud ja liikmekaardi ette näitavad, pääsevad ilma piletilta näitusele.

Näituse asjade wäljapanemise fõrd.

Asjade ülesandmine.

§ 5. Kõik näitusele toodawad loomad ja asjad peawad kõige hiljemalt pühapäewaks **7. septembriks** Wiljandi Gesti Põllumeeste Seltsi eestseisusele ehk allpool nimetatud näituse toimekonna liikmetele üles antud saama: Wiljandi linnas: H. Leete, A. Tõl-lasepp, A. Kennit, J. Balzar, A. Johanson; Wiljandi wallas: M. Tõnisson, H. Nõges, J. Soosaar; Karulas: T. Waldmann, T. Meier; Wana-Wõidus: J. Lelley, J. Eigu, J. Kurwits, J. Võru; Uusnas: H. Niggol, J. Koppel; Pärstis: H. Kitzel, H. Peel; Päris: H. Taff, J. Särew; Wiiratjis: M. Jürine, P. Johani, J. Laar; Wana-Temasilmäs: H. Karu, H. Jaanson, J. Lelley; Holstres: P. Anson, M. Pill, A. Uju; Aidus: J. Piil, H. Kiilaspä, P. Matson; Kaarlis: J. Lensin, J. Orraw; Loodis: J. Millistfer, K. Wene; Heimthalis: J. Särew, J. Kõima, T. Weldemann; Suure-Kõpus: H. Sari, J. Tari; Sürgaweres: J. Lillak, H. Lelley; Taeweres: J. Nõmmik; Enges: J. Kurrik; Ollustweres: A. Pajur; Wastemõisas: J. Krieger, T. Thloff; Wana-Karistes: H. Meltšas, M. Sepp; Pornuses: J. Toomberg; Tarwastus: P. Kuusik, H. Anson, A. Johanson; Kurejaares: J. Paušk; Kärstnas: H. Toss; Puiatus: J. Pihlat, K. Laksberg, T. Saar; Pahuweres: M. Waga;

TARTU ÜLIKOO LI

RAAMATUKOJU

Saarewallas: H. Utso; Pollis: J. Suurmets;
Dijus: H. Rõandt; Tartus: „Postimehe“ toimetaja
cand. jur. J. Tõnisson. — Pääle selle on näituse
asjade ülesandmise wastuwõtjateks palutud: W. Kas-
wandik, walitseja Niimla mõisas; J. Nurmberg, kirjutaja
Wõifikus; J. Pustar, kirjutaja Kabalas; J. Linde
Wana-Wändras, Wihtral; H. Wiitack Keilingli-Nõm-
mes; H. Liigant Pärnus (Kiia uul. № 3); P.
Rebane Wana-Karistes, Ärmal; J. Kuff, kooliõp.
Leebikus; E. Kiilaspä, raamatukaupleja Tõrwas;
Kunimägi, kaupmees Karksi-Nuias; J. Kizberg,
kooliõpetaja Pööglis; K. Peerna, kõster ja kihelk.
kooliõp. Puhjas; J. Kompus, kõster ja kihelkonna
kooliõp. Kannus; Th. Tiedt, raamatukaupleja Põlt-
samaal; M. Doomberg, walitseja Uue-Põltsamaa
mõisas.

Tähendus: Hiljemalt ülesantud asjad jaawad, kui ruum lubab, küll
näitusele wastu wõetud ja tulewad auuhinnamõistmise
alla, mõistetud auuhind jääb aga wäljaandmata.

§ 6. Asjade ülesandmiseks on ülesandmise
lehed trükitud, kuhu küsimuste pääle täielised kos-
tused tulewad kirjutada. Ülesandmise leht № 1
tuleb 7. septembriks W. G. Põllum. Seltsi eessei-
susele siisje saata, № 2 aga nendesamade kostustega
näituse platsil asjade siisjeandmise juures ette näidata.

§ 7. Kui wäljapanete wale teateid looma ehk
asja kohta üles annab, siis kaotab ta auuhinna
saamise õiguse.

§ 8. Kõikide näitusele toodawate asjade wäär-
tus peab üles antud saama ja ei wõi näituse ajal

mitte kõrgendatud jaada. Kes oma looma ehk asja müüa tahab, peab ülesandmise lehes seda juurde kirjutama.

Asjade vastuvõtmine.

§ 9. Näituse asjade vastuvõtmine näituse ruumides kestab 19. septembril kella 12=neft l. õhtu kella 7=ni ja 20. septembril hom. kella 7.—9=ni.

Näitusele toodav hapukoore ja keedetud koore (Pariisi) wõi peab 7. septembril s. a. kella 12—5=ni p. l. seltsimajas näituse toimekonnale ära antud jaama. Kõõsakoore wõi saab näituse muude asjadega ühel ajal vastu wõetud.

Asjade vastuvõtmise juures antakse wäljapanejale kwiitung, mille ettenäitamisel asjad pärast näituse lõppu omanikule wälja antakse.

§ 10. Näitusele toodawate loomade ja asjade eest wõetakse järgmisel wiisil platširaha:

Hobuse eest 1 rbl. — kop.

Warjaga mära eest, kui ta kaks

latri=ruumi tarwitab 1 " 50 "

Kariloomade, sigade, lammaste, wafikate ja teiste loomade eest

latri päält — " 50 "

Põllutöö=riistade, masinate,

wankrite jne. eest õue pääl

ruutjülla päält — " 10 "

Asjade eest kuuri all ruutjülla päält — " 20 "

Maesterahwa ja meesterahwa käsitööde, karjakaswatuſe ja põllutöö ſaaduſte eest ſaalis ja weranda pääl numbri päält 10 kop.; tarwitab aſi rohkem kui üks ruutjalg ruumi ehk pannakſe terve aſjade fogu wälja, ſiis tuleb ruutjala päält 5 kop. makſta.

Sulgloomad, kes puurides näitufele toodakſe, on makſuſt priid.

Platſiraha tuleb aſjade ſiſſeandmiſe juures ära makſta.

§ 11. Et näitufe waatajatele wõimalikuſ teha wäljapandud aſju lähemalt tundma õppida, ſelleks palutakſe wäljapanejaid näitufele toodawatele aſjadele lühikene kirjeldus juure panna.

§ 12. Aſjade wäljapanejad ſaawad eſimeſel ja wiimafel näitufe päewal prii pileti, kui aſi pääle wiie rubla wäärt on; wäljapanejad aga, kelle näiteaſi alla wiie rubla wäärt on, ſaawad üksnes wiimafel näitufe päewal prii pileti, miſ aſjade wäſtuwõtmife juures wälja antud ſaab.

Aſjade hoidmine.

§ 13. Aſjade ja loomade tulekaſſas finnitamine wõib aſja omaniku poolt tema enefe fulul ſündida.

§ 14. Loomade ſöötmiſe ja talituſe eest peawad wäljapanejad iſe muret kandma. Loomade talitajatele ſaawad ſiſſe- ja wäljakäimifeks prii piletid antud, miſ nähtawas kohas kanda tulewad.

Sel ajal, kui näitus avatud, ei tohi talitajad mitte näituse platfilt ära minna, ei saa sellepärast ka sel ajal selle piletiga sisse lastud, vaid peavad oma kuluga uue pileti ostma; nõnda sama peavad talitajad uue pileti ostma, kui nad antud prii pileti ära kaotanud on. Loomade puhastamine peab iga päew enne näituse avamist jündima. — Loomade talitajad ja asjade järelewaatajad peavad näituse toimekonna seadmisel tähele panema ja tema sõna kuulma.

Täheendus: Kui loomade talitaja äraolemise pärast üks loom ette toomata jääb, siis on looma wäljapanemise tunni 1 rubla maksta ja toimefond laheb selle looma ühest selleks seatud inimsest ette tuua.

A s j a d e m ü ü m i n e.

§ 15. Näitusele toodud asjade müümine jündib ainult näituse jaoskondade juhatajate läbi. Müüdüd asjade päält läheb näituse kassasse loomade eest 2 protsenti, eluta asjade eest 1 protsent.

§ 16. Kes oma näitusele toodud loomi ehk asju oksjoni wiisil toimekonnast müüa tahab lasta, see peab jeda toimekonnale teada andma. Wäljapakkumist toimetab näituse toimefond. Protsendi raha tuleb nõnda sama palju maksta, kui müümise juures.

A s j a d e ä r a w i i m i n e.

§ 17. Näitusele toodud loomad ja asjad jääwad oma koha pääle 22. septembri õhtu kella 5-ning peavad pääle näituse lõppu 24 tunni aja sees näituse platfilt ärawiidud jaama. Asjade eest, mis

tähendatud aja sees ära viidud ei ole, ei vastuta näituse toimefond mitte.

Auuhinnamõistmise seadused.

§ 18. Auuhinnamõistmine saab jaosfondade järele näituse toimekonna poolt walitud auuhinnamõistjate kommisjoni läbi toimetatud.

§ 19. Auuhinnamõistjad ei wõi jelles jaosfondas, kus nad ise auuhinnamõistjad on, mitte asju ega loomi auuhinna saamiseks wälja panna (auuhinna tahtmata aga küll).

§ 20. Wäljapanejad on kohustatud auuhinnamõistjate nõudmise pääle neile oma wäljapandud asju ise ehk oma asemikkude läbi otsustamiseks kohasel wiisil ette seadma.

§ 21. Auuhinnamõistmine sünnib numbrite andmise läbi. Suhtub, et mitmel asjal ühesuurune üleüldine nummer wälja tuleb, siis wõrdlewad auuhinnamõistjad neid asju uuesti isekeskis ja teewad häälte enamusega otsuse.

§ 22. Auuhinnamõistmise juures peawad järgmised määrused tähele pandud saama:

1. Hobuste jaoskonnas: a) Täiskaswanud hobused peawad vähemalt 2 arshinat kõrged olema. b) Hobune peab vähemalt 1 aasta enne näitust wäljapaneja omaks saanud olema.

- c) Wõistluse juures on oma kasvatatud hobusel ošetud hobuse kõrwal eesõigus. d) Hobused kolmest aastast pääle peawad sõita ja wedada mõistma.
2. Weiste ja oskonnas: a) Sga tõuugu weised tulewad ijekeskis wõrdlemise alla wõtta. b) Piimalehmad peawad 3—10 aastat wanad olema.
 3. Sigade juures tuleb kaswu, rannuwõtmise ja tõuu pääle rõhku panna.
 4. a) Willalammastel on lihalammade kõrwal eesõigus. b) Willalambad tulewad piigamata näitusele tuua.
 5. a) Wõid peab vähemalt 10 naela näitusele toodama. b) Wõi jeltjid wõistlewad ijekeskis.
 6. Wilja-, aia- ja metsataimedest peab vähemalt 20 taimet igast tõuust wälja pandama
 7. Wilja- ja linaseemet peab vähemalt üks waff, heinaseemet 20 naela, aia-, metsa- ja feeduwilja seemet vähemalt 1 nael näitusele toodama.
 8. Linu toodagu vähemalt 20 naela.
 9. Õunade eest wõib I. auuhinna ainult see saada, kessel vähemalt 30 õunapuud aias on, II. auuhinna, kessel 20 ja III. auuhinna, kessel vähemalt 10 õunapuud on. — Puudest peab wäemalt $\frac{2}{3}$ tali- ja sügisõunapuid olema.
 10. Aia- ja feeduwiljadel, seemnetel ja taimedel peawad tõuu nimed juures olema.

11. Üleüldist I. auuhinda mesilaste pidamise eest võib ainult see saada, kellel vähemalt 10 mesilasteperet lastpuudes aias on ja kellel kõik mesilastepidamises tarvisolewad kõige paremad abinõud välja pandud on. Mesipuud peavad päält väljamõetawate raamidega, kahe lennugauga, korraliku auude- ja meerruumiga ja tarwiliku soojustega olema.

Mett tuleb vähemalt 10 naela, waha 3 naela välja panna.

12. Raesterahwa käsitöödele auuhinnamõistmise juures saab auuhinna saamiseks eesõigus sellele antud, kes rohkem asju näitusele toonud on. — Telgedel koetud tööd saawad kõige rohkem tähele pandud.

§ 23. Raebtused auuhinnamõistmises tehtud wormi wigade üle tulewad kõige hiljemalt wiimasel näituse päewal kell 10 enne lõunat näituse toimekonna esimehel kirjalikult fisise anda.

§ 24. Lõpuotsus auuhinnamõistmises tehtakse tarwilikul korral jaoskonna auuhinnamõistjate ja näituse toimekonna wolinikkude ühijel koosolekul.

§ 25. Auuhindade väljajagamine sünnib wiimasel näituse päewal pärast lõunat näituse toimekonna poolt auuhinnamõistjate protokollide põhjusel.

